

Aan de hand van voorbeelden uit hun dagelijkse praktijk schrijven drie dierenartsen over diergezondheid in de veehouderij. Om en om beschrijven Piet De Meuter, René Bemers en Anthony De Schryver maandelijks vastgestelde ziektebeelden, uitgevoerde behandelingen en/of mogelijke preventie maatregelen.

Hard gespannen spieren door infectie met tetanus

Een veehouder belde me op omdat hij zich zorgen maakte over een dikbilvaars van ongeveer veertien maanden oud. De pens van het dier leek opgelopen en de vaars reageerde ook trager dan normaal.

Bij aankomst op het bedrijf zag ik meteen dat het dier redelijk stijf liep. De staart werd licht opgehouden en het dier had een licht opgelopen pens (tympanie). De kop stak vooruit en de oren spits achteruit met daarbij ook opvallend gespannen kaakspieren. Die laatste kenmerken zijn heel indicatief: meteen dacht ik aan tetanus.

Bij een infectie met tetanus is er een wisselende kans op genezing. Doorgaans is het dier al acht tot tien dagen ervoor geprikt of besmet met de tetanusbacterie. Ook in dit geval was geen wond of letsel terug te vinden.

Zolang een dier nog rechtstaat, bestaat er een kans op herstel. Daarom besloot ik om meteen een hoge dosis antibiotica toe te dienen, samen met een anti-tetanusmiddel.

Om zo weinig mogelijk prikkels te geven werd het dier eerst in een aparte box gezet om in een rustige en donkere omgeving te kunnen herstellen van de infectie. Ik adviseerde de veehouder ook om zacht en nat eten, zoals persulp, aan te bieden.

Het herstel neemt veel tijd in beslag. De afbraak van tetanustoxines is een langzaam proces. Toch is dit dier uiteindelijk volledig genezen van de infectie met tetanus.

De medische term **Clostridium tetani**

Clostridium tetani is een bacterie die algemeen voorkomt in de omgeving. In een omgeving zonder zuurstof en bij de aanwezigheid van veel dood en etterend weefsel kan de bacterie zich snel vermenvuldigen in het lichaam. Runderen, maar ook andere diersoorten, zijn net als de mens gevoelig voor tetanus.

Als gevolg van diepe, zware kwetsuren, maar ook in steekwonden door bijvoorbeeld een vieze naald kan een ideale omgeving ontstaan voor de tetanusbacterie. De bacterie kan op die manier goed groeien en gifstoffen, zogenaamde toxines, produceren.

De toxine tetanospasmine zorgt ervoor dat spieren niet meer ontspannen. Tetanus geeft dus een beeld van verhoogde spierspanning. De spieren spannen zich continu aan. Kenmerkend zijn een

stijve gang, gestrekte oren, opengesperde neusgaten en een gestrekte staart.

Een infectie met *Clostridium tetani* is een pijnlijke en langdurige aandoening die zonder behandeling een fataal verloop kent. Bij een behandeling van de infectie is er minder dan de helft kans op genezing. De graad van besmetting met toxines bepaalt de genezingskansen van het dier. Een rustige omgeving helpt om het verder aanspannen van de spieren door de toxines te beperken.

Zorgen voor voldoende weerstand door een aangepast vaccinatieschema kan uitkomst bieden, maar is veelal niet economisch.

Preventie van tetanus kan door het voorkomen van steekwonden of andere kwetsuren bij het rund.